

Analýza vplyvov k Návrhu na schválenie všeobecného hospodárskeho záujmu na zabezpečenie bezpečnosti dodávok plynu prostredníctvom zaistenia zásob plynu v podzemných zásobníkoch zemného plynu v Slovenskej republike v roku 2026

Obsah:

- 1. Zhrnutie**
- 2. Úvod**
- 3. Popis súčasného stavu a vplyv uskladnenia plynu v podzemných zásobníkoch zemného plynu na bezpečnosť dodávky plynu**
- 4. Popis navrhovaného riešenia**
- 5. Analýza vplyvu navrhovaných opatrení na účastníkov trhu s plynom**
- 6. Analýza vplyvu navrhovaných opatrení na rozpočet verejnej správy**
- 7. Analýza vplyvu navrhovaných opatrení na podnikateľské prostredie**
- 8. Analýza vplyvu navrhovaných opatrení na odberateľov v domácnosti (analýza sociálnych vplyvov)**
- 9. Záver**

1. Zhrnutie

Táto analýza bola vypracovaná na základe § 24 ods. 2 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“) a obsahuje základné predpoklady, charakteristiku a odôvodnenie predkladaného návrhu na schválenie všeobecného hospodárskeho záujmu (ďalej len „VHZ“), ako aj kľúčové závery vykonanej analýzy vplyvu navrhovaných opatrení na účastníkov a trhu s plynom, na rozpočet verejnej správy a na podnikateľské prostredie.

Podstatou VHZ je stanovenie povinnosti pre spoločnosť Slovenský plynárenský priemysel, a.s., (ďalej len „SPP, a.s.“) zabezpečiť uskladnenie plynu v podzemných zásobníkoch zemného plynu (ďalej len „PZZP“) na území Slovenskej republiky v množstve 17,517 TWh s cieľom posilniť bezpečnosť a plynulosť dodávok plynu pre odberateľov v Slovenskej republike vo vykurovacej sezóne 2026/2027.

Opatrenie vo VHZ zároveň podporí zabezpečenie plnenia povinností v zmysle článku 6a nariadenia (EÚ) 2017/1938 o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok plynu (ďalej len „nariadenie“) s nasledovnými navrhovanými hodnotami:

- a) 5,644 TWh k 1. júlu 2026,
- b) 13,0 TWh k 1. septembru 2026,
- c) 17,517 TWh počas aspoň jedného dňa v období od 1. októbra do 1. decembra 2026.

Navrhované VHZ by malo stanoviť, okrem povinnosti zabezpečiť uskladnenie určeného množstva plynu v PZZP pred vykurovacou sezónou 2026/2027, aj povinnosť využitia uskladneného plynu primárne na účely dodávky koncovým odberateľom v Slovenskej republike. Práve kombinácia týchto povinností je kľúčová pre zaistenie bezpečnosti a plynulosti dodávok plynu pre odberateľov v Slovenskej republike.

Zároveň by v záujme minimalizácie nákladov mal SPP, a.s. v prípade priebežného prebytku nad spotrebu slovenských odberateľov zabezpečiť odpredaj plynu na veľkoobchodných trhoch s energiou v Európskej únii alebo ponechať plyn v PZZP na ďalšiu skladovaciu sezónu.

SPP, a.s. bude zároveň povinný MH SR písomne informovať o stave plnenia PZZP k jednotlivým termínom podľa písm. a) až c) vyššie.

Na naplnenie PZZP v stanovenom množstve je potrebné povinnosti vo VHZ schváliť v dostatočnom časovom predstihu umožňujúcim navtláčanie potrebného množstva zemného plynu do PZZP zohľadňujúc technické možnosti PZZP.

Zohľadňujúc vyššie uvedené, ako aj ďalšie skutočnosti uvedené v tejto analýze, sa navrhuje určiť ako subjekt povinný plniť povinnosti vo VHZ SPP, a.s., ktorý plní na trhu dodávky plynu úlohy dodávateľa poslednej inštalácie (ďalej len „DPI“).

Na základe vykonanej analýzy Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „MH SR“) je využitie mechanizmu VHZ v zmysle § 24 ods. 2 zákona opodstatnené a spĺňa požiadavku proporcionality, ako aj kritériá určené v § 24 ods. 4 zákona.

Odhadované náklady na navrhované VHZ sú pri súčasných cenách indikatívne v rozsahu 64 mil. eur. Navrhované VHZ nemá priame finančné dopady na dodávateľov plynu ani dopad na iných účastníkov trhu s plynom. Navrhované VHZ a zabezpečenie zásob plynu pred vykurovacou sezónou by však mohlo mať stabilizačný vplyv na veľkoobchodné ceny plynu, z čoho sa dajú odvodiť nepriame pozitívne vplyvy na účastníkov trhu s plynom.

2. Úvod

Pojem všeobecný hospodársky záujem v energetike definuje § 24 zákona, ako osobitný regulačný nástroj, prostredníctvom ktorého môžu byť uložené v mimoriadnych prípadoch vo všeobecnom hospodárskom záujme povinnosti vopred stanoveným účastníkom trhu s elektrinou a plynom.

Zákon v § 24 uvádza konkrétne vymedzenie VHZ v energetike a to, že VHZ schvaľuje na návrh MH SR vláda Slovenskej republiky. V zmysle § 24 ods. 1 písm. a) zákona sa všeobecným hospodárskym záujmom v energetike rozumie zabezpečenie, najmä *„bezpečnosti sústavy alebo siete vrátane zabezpečenia pravidelnosti, kvality a ceny dodávok elektriny a plynu a energetickej efektívnosti“*.

V zmysle uvedeného je teda zabezpečenie bezpečnosti a pravidelnosti dodávok plynu jedným z legitímnych cieľov VHZ.

Pred predložením návrhu VHZ vypracuje MH SR v zmysle § 24 ods. 2 zákona analýzu vplyvu navrhovaných opatrení na účastníkov trhu s plynom, na rozpočet verejnej správy a na podnikateľské prostredie. MH SR navrhne vláde SR schválenie VHZ len v prípade, že analýza opatrení vo všeobecnom hospodárskom záujme preukáže ich opodstatnenie.

Vykonaná analýza, ktorej kľúčové závery sú sumarizované v tomto dokumente, preukázala opodstatnenosť VHZ, a tiež splnenie ostatných požiadaviek vyplývajúcich z príslušnej zákonnej úpravy.

3. Popis súčasného stavu a vplyv uskladnenia plynu v podzemných zásobníkoch zemného plynu na bezpečnosť dodávky plynu

Právna úprava

Povinnosť uskladniť plyn v PZZP ustanovuje nariadenie v článku 6a. Jej cieľom je zabezpečiť naplnenie PZZP v Európskej únii pred vykurovacou sezónou. Nariadenie a dotknutá povinnosť zohľadňuje najmä skúsenosti zo zimy 2021/2022, kedy na jej začiatku bol zaznamenaný relatívne nízky objem uskladneného plynu v PZZP členských štátov Európskej únie v porovnaní s predchádzajúcimi obdobiami, ako aj potrebu posilnenia úrovne bezpečnosti dodávok plynu. Povinnosť skladovania zohľadňuje aj pomer veľkosti celkovej uskladňovacej kapacity PZZP na území členského štátu voči celkovej spotrebe plynu dotknutého členského štátu.

Konkrétne, nariadenie v článku 6a ods. 1 pôvodne stanovilo povinnosť pre členské štáty spĺňať ciele naplnenia súhrnne pre kapacitu všetkých PZZP nachádzajúcich sa na ich území a priamo prepojených s trhovou oblasťou na ich území do 1. novembra každého roka na 90 %. Komisár EÚ pre energetiku a bývanie Dan Jørgensen v marci 2026 vyzval členské štáty EÚ, aby tento cieľ naplnenia zásobníkov znížili na 80 %. Zároveň nariadenie v článku 6a ods. 2 pôvodne stanovilo, že cieľ naplnenia pre každý členský štát, v ktorom sa PZZP nachádzajú, je znížený na objem zodpovedajúci 35 % priemernej ročnej spotreby plynu za predchádzajúcich päť rokov pre daný členský štát. Pre Slovenskú republiku je vzhľadom na celkovú kapacitu PZZP na jej území rozhodujúce práve ustanovenie článku 6a ods. 2 a povinnosť naplniť PZZP na úroveň zodpovedajúcu 35 % priemernej ročnej spotreby plynu za predchádzajúcich päť rokov.

V priebehu roka 2025 bola publikovaná novela nariadenia (Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2025/1733 z 18. júla 2025), v zmysle ktorej môžu členské štáty stanoviť flexibilitu pre dosiahnutie cieľa naplnenia PZZP v období od 1. októbra do 1. decembra daného roka, namiesto jedného dňa, ktorým bol 1. november. Zohľadňujúc uvedené, v záujme zaistenia priebežného plnenia PZZP, by trajektória plnenia s priebežnými cieľmi množstva plynu v PZZP na február, máj, júl a september mohla byť nasledovná.

Dátum	01.02.	01.05.	01.07.	01.09.	01.10.-01.12.
Percento plnenia*	45	20	29	74	90
Potrebný objem (mil. m ³)	1 548	688	998	2 546	3 096
Potrebné množstvo (TWh)	16,656	7,403	10,738	27,395	33,313
Percento plnenia**	19,28	5,19	11,28	25,97	35
Potrebný objem (mil. m ³)	897	242	525	1 208	1 628
Potrebné množstvo (TWh)	9,647	2,600	5,644	13,000	17,517

* vypočítané podľa ustanovení nariadenia v objeme 90 % z uskladňovacej kapacity PZZP t. j. percento plnenia PZZP

** pre obdobie 1.10.2026 – 1.12.2026 vypočítané na základe vzorca uvedeného v prílohe Vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2024/2995 z 29. novembra 2024 (zohľadnenie článku 6a ods. 2), ktorým sa stanovuje trajektória plnenia s priebežnými cieľmi na rok 2025 pre každý členský štát s PZZP na jeho území priamo prepojenými s jeho trhovou oblasťou pri uplatňovaní pravidiel 35 % spotreby t. j. percento plnenia spotreby SR. Na základe aktuálnej trhovej situácie a v záujme minimalizácie nákladov sa optimalizovali priebežné ciele naplňovania pre obdobie 01.05.2026-01.09.2026 a k 01.02.2026 je uvedený skutočný stav v PZZP.

Prepočítavací koeficient (hodnota spaľovacieho tepla objemového) je 10,76 kWh/m³.

Význam a prínosy podzemných zásobníkov zemného plynu

PZZP majú viacero pozitívnych vplyvov na fungovanie trhu s plynom a sektora energetiky vo všeobecnosti. Medzi kľúčové patria nasledovné:

- a) **Zabezpečenie plynulých dodávok:** PZZP sa používajú na vyrovnávanie rozdielov medzi dopytom a ponukou plynu. Dopyt po plyne často kolíše v závislosti od ročných období (napr. vyšší dopyt v zime kvôli vykurovaniu) alebo denného cyklu. Uskladnenie plynu umožňuje dodávateľom zabezpečiť stabilné dodávky.
- b) **Energetická bezpečnosť:** Uskladnenie plynu poskytuje strategickú rezervu pre prípad prerušenia dodávok z vonkajších zdrojov, napríklad z technických, geopolitických alebo prírodných dôvodov. Zároveň môžu byť využité na pokrytie potreby plynu v prípade nečakaných havárií, odstávok infraštruktúry alebo krízových situácií. V súčasnej napätej situácii to znamená zabezpečenie proti prípadnému prerušeniu toku ruského plynu a/alebo LNG do Európy z akéhokoľvek dôvodu.
- c) **Optimalizácia cien:** Plyn sa často nakupuje a uskladňuje v období, keď sú ceny nižšie (napr. v lete), a používa sa v čase, keď sú ceny vyššie (v zime). To umožňuje znížiť náklady a stabilizovať tržové ceny.
- d) **Podpora energetických systémov:** PZZP zohrávajú dôležitú úlohu v stabilizácii energetických sietí a umožňujú flexibilitu v integrácii obnoviteľných zdrojov energie, ktoré môžu byť nestabilné.
- e) **Sezónne vyrovnávanie:** V krajinách s výraznými sezónnymi rozdielmi v spotrebe energie (napr. stredná a severná Európa) zabezpečujú PZZP dostatok plynu počas zimných mesiacov, keď spotreba výrazne rastie.

Vyššie uvedené vplyvy uskladnenia plynu v PZZP budú pozitívne vplývať na fungovanie trhu s plynom v Slovenskej republike.

Vývoj trhu s plynom v rámci jednotného trhu Európskej únie od roku 2021 a podzemných zásobníkov zemného plynu ako jeho súčasti

Prevádzkovateľ PZZP štandardne nemôže obchodovať na veľkoobchodnom trhu s plynom, a preto prenajíma PZZP užívateľom s prístupom k veľkoobchodnému trhu (napr. dodávateľa plynu pre koncových odberateľov alebo iného účastníka aktívne pôsobiaceho na veľkoobchodnom trhu s plynom), ktorý vie využitie PZZP monetizovať.

Prevádzkovateľ PZZP má s prevádzkou aktíva spojené náklady, ktoré sa v rámci svojej obchodnej činnosti snaží pokryť prenájomom PZZP. Prevádzkovatelia ponúkajú PZZP v rámci diverzifikovaných produktov, ktoré sa líšia napríklad

- a) časom, na ktorý PZZP prenajímajú (viacročné kontrakty, jednoróčné kontrakty, prípadne aj niekoľko mesačné kontrakty),
- b) rozdielnou mierou flexibility pri vtláčaní a ťažbe (za koľko dní je možné PZZP vyťažiť a navtláčať),
- c) počtom cyklov, ktoré možno v rámci roka v PZZP realizovať (sezónne, či viaccyklické PZZP),
- d) napojením PZZP do prepravnej či distribučnej siete, prípadne do inej obchodnej zóny, alebo
- e) špecifickým nastavením služby, ako napríklad inverzné či reverzné zásobníky.

Všetky tieto aspekty výrazne ovplyvňujú cenu, za ktorú je PZZP prenajímaný.

To, akú hodnotu má PZZP pre dodávateľa plynu pre koncových odberateľov alebo iného účastníka aktívne pôsobiaceho na veľkoobchodnom trhu s plynom, sa tiež líši a závisí od

plánovaného využitia tohto aktíva. Existuje niekoľko štandardných konzervatívnych obchodných stratégií pre monetizáciu PZZP, v rámci ktorých sa v jednom momente kupuje plyn na vtláčanie a zároveň predáva plyn s dodávkou v zime tak, aby sa minimalizovalo riziko nepriaznivého pohybu absolútnych cien:

- vtláčanie za spotové ceny a predaj za forwardové ceny,
- intrizický hedging (v jednom momente sa kupuje plyn na vtláčanie na forwarde letnej dodávky a predáva plyn za forwardovú cenu zimnej dodávky),
- tzv. „*rolling intrinsic hedging*“ kedy je vyššie uvedená stratégia optimalizovaná v závislosti od relatívnych zmien cien jednotlivých tenorov na forwardovej krivke,
- sofistikovanejšie metódy ako Delta hedging, ktoré pracujú aj s očakávaným vývojom absolútnych a relatívnych forwardových cien.

Popísané stratégie obchodovania majú potenciál priniesť výrazne rozdielne výsledky. Pre ilustráciu je nižšie uvedený prehľad toho, akú hodnotu by PZZP mohol priniesť subjektu, ktorý využíva PZZP pri jednoduchej stratégii vtláčania za spotové ceny a predaja za forwardové ceny. Z tabuľky nižšie vyplýva, že bez ďalšej optimalizácie a prihliadnutia na ďalšie pozitívne externality by priemerne vedel užívateľ PZZP za ostatných 7 rokov vytvoriť výnos vo výške 5,5 eur/MWh.

Tabuľka: Ohodnotenie PZZP na základe jednoduchej obchodnej stratégie

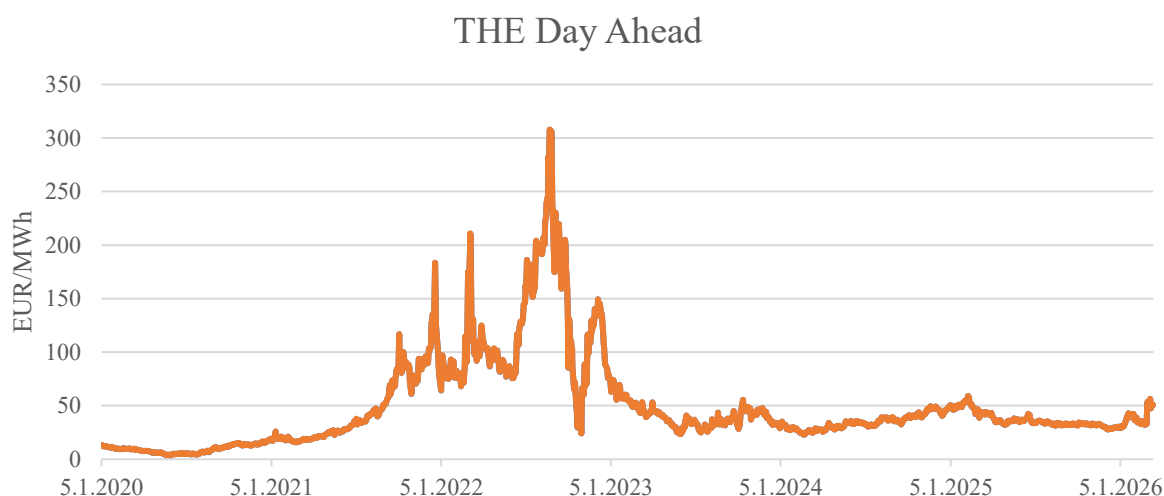
Rok	WIN (eur/MWh)	DA&WE (eur/MWh)	Zisk
2019	19.4	13.3	6.1
2020	12.3	7.9	4.4
2021	36.9	36.7	0.2
2022	161.0	152.7	8.3
2023	50.9	35.8	15.1
2024	39.1	34.9	4.2
2025	37.9	37.35	0.5
Priemer	51.1	45.5	5.5

*údaje za rakúsky obchodný bod VTP, zdroj dát ICIS

Z vyššie uvedených hodnôt je tiež zrejma výrazná medziročná variabilita výsledkov, ktoré naznačujú, že takáto stratégia nemusí byť optimálna, dáva však predstavu o hodnote PZZP.

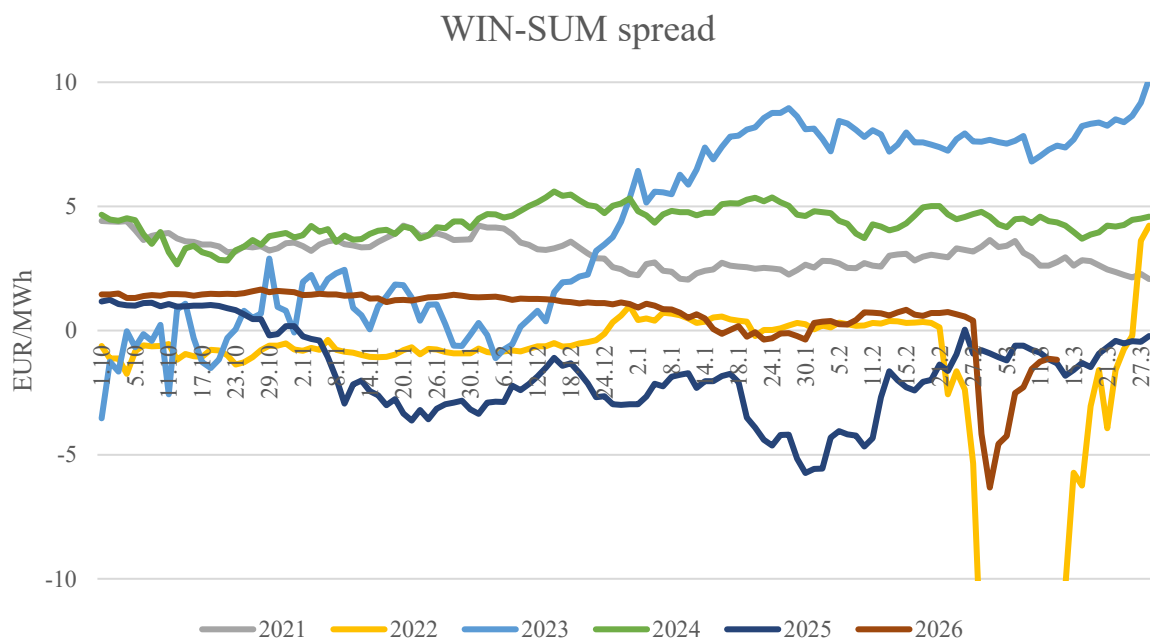
Východiskom pre trhové ocenenie PZZP je, najmä v prípade prenájmov PZZP na kratšie obdobie, rozdiel forwardových cien medzi dodávkou v letných a zimných mesiacoch (tzv. SUM-WIN spread) upravený o volatilitu cien (vyššia volatilita cien zvyšuje hodnotu opcie, ktorú cena za prenájom PZZP predstavuje). Vyšší rozdiel cien medzi plynom s dodávkou v zime a v lete a vyššia volatilita cien, zvyšujú hodnotu PZZP a naopak. Práve v posledných rokoch prevažovalo v rámci jednotného trhu Európskej únie obdobie extrémne volatilných cien plynu, keď sa ich rozptyl pohyboval od 3 eur/MWh v roku 2020 až po cenu presahujúcu 300 eur/MWh v roku 2022.

Graf: Vývoj spotových cien plynu

V rokoch 2020 až 2024 dosahovala priemerná hodnota SUM-WIN spreadu hodnotu cca 2,19 eur/MWh, pričom spread bol vo všetkých rokoch takmer celý čas v kladných hodnotách. V priebehu minulých rokov bola cena plynu počas zimy vyššia ako v lete a účastníci trhu s plynom boli motivovaní využívať kapacity PZZP na komerčné účely, keďže ich využívanie generovalo zisk. Výnimku z kladných hodnôt SUM-WIN spreadu priniesol rok 2022, kedy obavy zo zastavenia dodávok plynu z Ruska krátkodobo spôsobili, že hodnoty SUM-WIN spreadu boli záporné. Išlo však o veľmi krátke obdobie vysokej volatility cien.

Graf: vývoj SUM-WIN spreadu na trhu VTP

Tabuľka: SUM-WIN spreadu na trhu VTP

Rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Medián	1,06	- 1,25	4,78	3,52	-1,90	0,54
Volatilita	0,30	9,25	3,20	0,54	1,64	1,15

*údaje za rakúsky obchodný bod VTP, zdroj dát ICIS

Vývoj trhu s plynom v rámci jednotného trhu Európskej únie a podzemných zásobníkov zemného plynu ako jeho súčasti v roku 2026

Úroveň SUM/WIN spreadu bola od začiatku zimnej sezóny 2025/2026 (obdobne ako počas 2025) pod úrovňou 1 eur/MWh, pričom od polovice januára 2026 bola na Rakúskom trhu cena plynu na leto vyššia ako cena plynu na nasledovné zimné obdobie (SUM/WIN spread bol negatívny).

Dodávatelia plynu by pri aktuálnej hodnote SUM/WIN spreadu veľmi pravdepodobne namiesto využívania kapacity v PZZP a uskladňovania plynu počas letných mesiacov preferovali nákup plynu priamo na trhu s dodávkou v lete, resp. v zime do výšky plánovanej spotreby a fyzicky ho prepravovať na územie Slovenska.

Vzhľadom na aktuálnu geopolitickú situáciu na Blízkom východe vrátane výpadku približne 20 % svetového exportu LNG, v dôsledku uzavretia Hormuzského prielivu a pozastavenia produkcie LNG zo strany Kataru, vykazuje veľkoobchodný trh s plynom vysokú volatilitu s nárastom cien.

Aktuálne úrovne SUM-WIN spreadu síce už dosahujú úrovne len 0 až -1 eur/MWh, avšak vzhľadom na vyššie uvedené neistoty pretrvávajú ich vysoká volatilita, a napríklad k 3. marcu 2026 dosiahli hodnotu až -9,5 eur/MWh.

Novela nariadenia (Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2025/1733 z 18. júla 2025, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2017/1938, pokiaľ ide o úlohu skladovania plynu na zaistenie dodávok plynu pred začiatkom zimnej sezóny) stanovila určitú mieru flexibility v povinnosti dosiahnuť naplnenie PZZP. Jednou z najvýznamnejších zmien, v porovnaní s pôvodným znením nariadenia, je ustanovenie obdobia, kedy sa má dosiahnuť naplnenie PZZP na úroveň 90 %, ktorú je možné ešte mimoriadne znížiť na 80 % v zmysle listu komisára EÚ pre energetiku a bývanie Dana Jørgensena (resp. 35 % priemernej spotreby za ostatných 5 rokov), ktoré sa má uskutočniť kedykoľvek v období od 1. októbra do 1. decembra, namiesto jedného dňa, ktorým bol 1. november.

Zároveň však platí, že prípadná nízka naplnenosť PZZP v neskoršej fáze vtláčného cyklu môže viesť k výraznejšiemu nárastu veľkoobchodných cien plynu s dodávkou v zime 2026/2027 a vytvoreniu stavu, ktorý bude pôsobiť motivačne na uskladnenie plynu v PZZP z komerčných dôvodov – je však potrebné uviesť, že s pribúdajúcim časom môže takáto situácia nastať v období roka, kedy vzhľadom na presne stanovené maximálne vtláčné množstvá nebude technicky možné vtláčať do PZZP množstvo plynu na bezproblémové zvládnutie zimy, resp. to povedie k výraznému rastu aj spotových cien. Celkovo tak môže odklad rozhodnutia uskladniť určené množstvo plynu v PZZP ohroziť celkovú energetickú bezpečnosť. Navrhované objemy zohľadňujú technické možnosti vtláčania plynu do zásobníkov.

Z hľadiska cieľov VHZ je preto nevyhnutné stanoviť povinnosti tak, aby Slovenská republika splnila povinnosti stanovené nariadením a zároveň, aby sa plyn uskladnený v PZZP pred vykurovacou sezónou 2026/2027 využil primárne na účely bezpečnej a plynulej dodávky pre koncových odberateľov v Slovenskej republike. V súvislosti s cieľom VHZ podporiť úroveň bezpečnosti a pravidelnosti dodávok plynu koncovým odberateľom, je preto navrhované stanoviť v rámci povinností vo VHZ aj povinnosť využitia uskladneného plynu (teda ťažby z PZZP) primárne na účely dodávky koncovým odberateľom v Slovenskej republike a zároveň ako subjekt povinností určiť SPP, a.s., ktorý plní na trhu dodávky plynu úlohy DPI. Zároveň by v záujme minimalizácie nákladov mal SPP, a.s. v prípade priebežného prebytku nad spotrebu slovenských odberateľov zabezpečiť odpredaj plynu na veľkoobchodných trhoch s energiou v Európskej únii alebo ponechať plyn v PZZP na ďalšiu skladovaciu sezónu.

Slovenská republika je vzhľadom na veľkosť PZZP v zmysle nariadenia povinná v období od 1. októbra 2026 do 1. decembra 2026 uskladniť v PZZP plyn zodpovedajúci aspoň 35 % priemernej spotreby koncových zákazníkov za posledných 5 rokov, t. j. 17,517 TWh z priemeru spotreby v rokoch 2021 až 2025.

4. Popis navrhovaného riešenia

Na základe vyššie popísaného stavu, osobitne úrovne SUM-WIN spreadu v priebehu roka 2026, nie je uskladnenie plynu do PZZP pre nadchádzajúcu vykurovaciu sezónu 2026/2027 ekonomicky návratné t. j. nie je možné vylúčiť, že dodávatelia plynu správajúci sa výhradne komerčne, by plyn na vykurovaciu sezónu 2026/2027 nakupovali s dodávkou v zime bez použitia PZZP (resp. len s ich krátkodobým využitím) a uskladnili by v PZZP plyn len v nevyhnutnej miere na plnenie svojich povinností vyplývajúcich napríklad zo zabezpečenia štandardu bezpečnosti dodávok plynu.

Dodávatelia plynu koncovým odberateľom štandardne využívajú uskladnený plyn pre pokrytie spotreby a vykrývanie dennej a mesačnej flexibility svojho portfólia. Iní účastníci aktívne pôsobiaci na veľkoobchodnom trhu s plynom uskladnený plyn štandardne fyzicky odpredávajú v rovnomerných (flatových) dodávkach na trhu s dodávkou v období s najvyššou cenou a často takto uskladnený plyn v Slovenskej republike využívajú na vykrývanie dopytu v inom štáte.

V prípade pretrvávajúcej situácie ohľadne hodnoty SUM-WIN spreadu je preto pravdepodobné, že by Slovenská republika nemusela byť schopná splniť povinnosť vyplývajúcu jej z nariadenia a na jej splnenie je potrebné prijať osobitné opatrenie vo forme VHZ. Taktiež, vzhľadom na pozitívnu skúsenosť s VHZ v roku 2025 je takýto spôsob jednoducho realizovateľný aj pre rok 2026.

Zohľadňujúc celkové prínosy plynu uskladneného v PZZP, pozíciu plynu v energetickom mixe Slovenskej republiky a osobitne v sektore vykurovania a teda predovšetkým aj posilnenie úrovne bezpečnosti dodávok plynu vo vykurovacej sezóne, sa ako najvhodnejšie javí zabezpečenie povinnosti uskladniť plyn v PZZP podľa nariadenia v spojení s jeho využitím primárne na účely dodávky plynu pre koncových odberateľov v Slovenskej republike; zároveň by v záujme minimalizácie nákladov malo byť v prípade priebežného prebytku nad spotrebou slovenských odberateľov stanovené plyn odpredať na veľkoobchodných trhoch v Európskej únii alebo ponechať plyn v PZZP na ďalšiu skladovaciu sezónu. Takým spôsobom by uskladnený plyn poskytoval zároveň dostatočnú flexibilitu a mal pozitívny vplyv na stabilitu cien v prípade väčších výkyvov v spotrebe odberateľov v Slovenskej republike.

Berúc do úvahy postavenie jednotlivých subjektov na trhu s plynom v Slovenskej republike sa ako najvhodnejšia alternatíva na zabezpečenie uskladnenia určeného množstva plynu v PZZP v súlade s nariadením javí uloženie povinnosti vo VHZ pre SPP, a.s., ktorý plní na trhu dodávky plynu úlohy DPI.

SPP, a.s. zabezpečuje dodávku plynu pre koncových odberateľov v Slovenskej republike s celkovým ročným spotrebovaným množstvom plynu cca 32 TWh, z čoho spotreba v období od 1.11. do 30.4. tvorí cca 22 TWh. Výška odhadovanej spotreby zákazníkov SPP, a.s. ako aj jeho úloha DPI vytvárajú dostatočnú záruku, že sa plyn uskladnený v PZZP v prípade uloženia povinnosti vo VHZ využije prioritne pre odberateľov plynu v Slovenskej republike.

Náklady súvisiace s plnením VHZ by sa v zmysle zákona mali preukazovať a uplatňovať v roku nasledujúcom po roku, kedy vznikli, teda v rokoch 2027 a 2028, pričom k ich úhrade by malo dôjsť až nasledujúci rok, po vydaní rozhodnutia MH SR o ich priznaní podľa § 24c zákona, teda až v rokoch 2028 a 2029. Uloženie povinnosti vo VHZ pre SPP, a.s. by vzhľadom na určený mechanizmus výpočtu a preukazovania vzniknutých nákladov zabezpečil krytie

nevyhnutných nákladov na zaistenie uskladnenia plynu, a zároveň tým, že spoločnosť je v 100% vlastníctve štátu, je možné, pri prijatí opatrení na minimalizáciu požiadaviek na vyplácanie náhrady na plnenie povinnosti vo VHZ, vyplatenie náhrady za náklady súvisiace s VHZ pokryť znížením dividend vyplácaných SPP, a.s. do štátneho rozpočtu.

Vzhľadom na postavenie SPP, a.s. na trhu a úlohy vyplývajúce mu ako DPI má spoločnosť dostatok skúseností s manažmentom využívania PZZP, využívaním všetkých dostupných nástrojov na minimalizáciu nákladov spojených so zabezpečením zásob plynu vrátane finančných derivátov. Plyn nakúpený podľa povinností vyplývajúcich z nariadenia na účely uskladnenia v PZZP v letných mesiacoch roka 2026, by SPP, a.s. v okamihu vtlačania finančne dehedgoval (odpredal) na zimné obdobie (podľa ťažobných kriviek a trajektórie uskladnenia určenej v zmysle nariadenia a vykonávacieho nariadenia) s forwardovou cenou. SPP, a.s. by tak nevznikala otvorená pozícia, ktorá by mohla mať dodatočný negatívny dopad na náklady spojené v plnení VHZ. Následne, v čase fyzickej ťažby plynu z PZZP, by si SPP, a.s. vyrovnal finančné pozície voči financujúcej banke, takže uskladnený plyn by vždy bol vyťažený z PZZP primárne na účely pokrytia spotreby koncových odberateľov v Slovenskej republike; zároveň by v záujme minimalizácie nákladov malo byť v prípade priebežného prebytku nad spotrebou slovenských odberateľov možné plyn odpredať na veľkoobchodných trhoch v Európskej únii. Keďže povinnosť postupného čerpania zásob plynu a čerpanie primárne pre účely dodávky pre koncových odberateľov v Slovenskej republike by bola súčasťou povinností v rámci VHZ, posilnila by sa tiež úroveň bezpečnosti a plynulosti dodávky plynu koncovým odberateľom.

Z hľadiska náhrady nákladov súvisiacich s plnením povinnosti vo VHZ by prípadné uloženie povinnosti zabezpečiť uskladnenie plynu v PZZP v množstvách zodpovedajúcich nariadeniu pre SPP, a.s. znamenalo, že zohľadňujúc ustanovenia § 24 a nasl. zákona, by sa náhrada nákladov nevzťahovala na náklady, ktoré by vznikali spoločnosti SPP, a.s. bez uloženia povinnosti vo VHZ, to znamená náklady za očakávanú kapacitu v PZZP v objeme 8 TWh (5 TWh na základe existujúcej zmluvy, plus plánovaných dodatočne zazmluvnených 3 TWh). Objem 8 TWh v PZZP je pre SPP, a.s., berúc do úvahy jeho súčasnú štruktúru portfólia odberateľov (zvýšenie podielu odberateľov s rovnomernou dodávkou počas kalendárneho roka), postačujúci z hľadiska zabezpečenia dodávok plynu. Podľa § 24a ods. 1 zákona sa financovanie povinností uložených vo VHZ vykonáva ako náhrada čistých nákladov povinnosti uloženej vo VHZ, pričom v zmysle § 24b ods. 2 zákona sa čisté náklady povinnosti uloženej vo VHZ vypočítajú ako rozdiel medzi čistými nákladmi poskytovateľa povinnosti vo VHZ a čistými nákladmi toho istého poskytovateľa povinnosti vo VHZ, ak by povinnosť uloženú vo VHZ neposkytoval. Pri určení čistých nákladov povinnosti uloženej vo VHZ sa berie do úvahy aj nákladová efektívnosť poskytovania povinnosti vo VHZ a primeraný zisk. Predmetom prípadnej kompenzácie čistých nákladov VHZ podľa § 24 a nasl. zákona by bola len náhrada nákladov na dodatočnú kapacitu v PZZP a prípadnú komoditnú stratu z rozdielu medzi nákupom a predajom plynu uskladneného v PZZP, ktorá zodpovedá hodnote SUM-WIN spreadu. Predmetom kompenzácie by teda neboli náklady na skladovaciu kapacitu plynu v objeme 8 TWh (vypočítaný náklad v hodnote 52,5 mil. eur uvedený v tabuľke nižšie).

Vzhľadom na to, že Úrad pre reguláciu sieťových odvetví stanovil prostredníctvom cenovej regulácie maximálnu jednotkovú cenu za prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu prevádzkovateľom zásobníkov vo výške 6,72 eur/MWh, náklady na dodatočnú kapacitu v PZZP, ktorú by si SPP, a.s. musel zazmluvniť v objeme je 9,517 TWh, zodpovedá pri jednotkovom náklade 6,72 eur/MWh nákladu 64 mil. eur.

Okrem zazmluvnenia dodatočnej kapacity PZZP priamo od prevádzkovateľa PZZP by SPP, a.s. mohol v záujme minimalizácie nákladov využiť možnosti zazmluvnenia dodatočnej kapacity v PZZP prostredníctvom iného účastníka aktívne pôsobiaceho na veľkoobchodnom trhu

s plynom, ktorý disponuje voľnou kapacitou v PZZP. Takýto spôsob by SPP, a.s. umožnil dodatočnú optimalizáciu nákladov na plnenie povinností.

	Rozdelenie nákladov so zohľadnením z pohľadu SPP, a.s. (základná rezervovaná kapacita a dodatočná kapacita)		Celkovo pre SR – ak by sa povinnosť zabezpečila cez SPP, a.s.
	8 TWh	9,517 TWh	17,517 TWh
náklady na skladovaciu kapacitu (v mil. eur/rok)	52,5 * (náklad nie je predmetom VHZ)	64 **	64
náklady z rozdielu trhových cien	Vzhľadom na úroveň veľkoobchodných cien plynu a približne nulovú hodnotu SUM-WIN spread k dátumu prijatia VHZ by náklady z titulu aktuálneho rozdielu trhových cien nemali vzniknúť. Kladná hodnota SUM-WIN spread umožňuje znížiť náklady na skladovaciu kapacitu. Na druhej strane, ak by hodnota SUM-WIN spreadu bola záporná, je potrebné tento náklad pripočítať k celkovým nákladom (napríklad pri hodnote SUM-WIN spreadu -1 eur/MWh je tento náklad 17,5 mil. eur). Tento vývoj SUM-WIN spreadu sa denne mení a v niektoré dni vykazuje vysokú volatilitu – v prípade zmeny vývoja je potrebné ho zohľadniť vo vzťahu k celkovým nákladom.		
Celkové náklady VHZ (v mil. eur/rok)***	0	64	64

* Náklady vypočítané zo zmluvnej ceny za skladovaciu kapacitu na 2026 (SPP, a.s. a NAFTA a.s.)

** Náklady vypočítané z odhadu ceny za skladovaciu kapacitu vo výške 6,72 eur/MWh.

*** Celkové náklady VHZ môžu byť zvýšené aj o úrokové náklady na financovanie nákupu dodatočného množstva zemného plynu v závislosti od volatility trhových cien počas obdobia nákupu plynu a rovnako na financovanie nákladov na dodatočnú skladovaciu kapacitu.

5. Analýza vplyvu navrhovaných opatrení na účastníkov trhu s plynom

Navrhované povinnosti vo VHZ bude mať pozitívny vplyv na stabilnú dodávku plynu pre koncových odberateľov. Vzhľadom na mechanizmus kompenzácie čistých nákladov v súlade s § 24 a nasl. zákona navrhované povinnosti vo VHZ nemajú priamy vplyv na ceny pre odberateľov plynu.

6. Analýza vplyvu navrhovaných opatrení na rozpočet verejnej správy

Vplyv navrhovaných opatrení na rozpočet verejnej správy je uvedený v doložke vplyvov.

7. Analýza vplyvu navrhovaných opatrení na podnikateľské prostredie

Navrhované povinnosti vo VHZ budú mať pozitívny vplyv na stabilnú dodávku plynu pre koncových odberateľov. Vzhľadom na mechanizmus kompenzácie čistých nákladov v súlade s § 24 a nasl. zákona navrhované povinnosti vo VHZ nemajú priamy vplyv na ceny pre odberateľov plynu.

8. Analýza vplyvu navrhovaných opatrení na odberateľov v domácnosti (analýza sociálnych vplyvov)

Navrhované povinnosti vo VHZ budú mať pozitívny vplyv na stabilnú dodávku plynu pre koncových odberateľov. Vzhľadom na mechanizmus kompenzácie čistých nákladov v súlade s § 24 a nasl. zákona navrhované povinnosti vo VHZ nemajú priamy vplyv na ceny pre odberateľov v domácnosti.

9. Záver

Jedným z legitímnych prostriedkov na zabezpečenie bezpečnosti siete vrátane zabezpečenia pravidelnosti, kvality a ceny dodávok plynu vyplývajúcich z nariadenia a posilnenia plynulosti dodávky plynu koncovým odberateľom v Slovenskej republike je aj využitie VHZ v zmysle zákona.

Materiál sa odporúča vláde Slovenskej republiky vziať na vedomie a na základe § 24 ods. 2 zákona schváliť VHZ, ktorého predmetom bude uloženie povinnosti SPP, a.s.

1. zabezpečiť, priamo alebo prostredníctvom zmlúv s inými účastníkmi aktívne pôsobiacimi na veľkoobchodnom trhu s plynom, uskladnenie plynu v PZZP na území Slovenskej republiky v zmysle článku 6a nariadenia v nasledovných množstvách a termínoch:
 - a) 5,644 TWh k 1. júlu 2026,
 - b) 13,0 TWh k 1. septembru 2026,
 - c) 17,517 TWh počas aspoň jedného dňa v období od 1. októbra do 1. decembra 2026.
2. zabezpečiť postupné čerpanie zásob plynu primárne pre účely dodávky pre koncových odberateľov v SR a v prípade prebytku plynu zabezpečiť odpredaj na veľkoobchodných trhoch s energiou v Európskej únii alebo ponechať plyn v PZZP na ďalšiu skladovaciu sezónu.
3. písomne informovať MH SR o stave plnenia PZZP k jednotlivým termínom podľa písm. a) až c) vyššie.

Odporúča sa, aby vláda Slovenskej republiky uložila:

- I. podpredsedníčke vlády a ministerke hospodárstva úlohu uložiť vo VHZ pre SPP, a.s. nasledovné povinnosti:
 1. zabezpečiť, priamo alebo prostredníctvom zmlúv s inými účastníkmi aktívne pôsobiacimi na veľkoobchodnom trhu s plynom, uskladnenie plynu v PZZP na území Slovenskej republiky v zmysle článku 6a nariadenia v nasledovných množstvách a termínoch:
 - a) 5,644 TWh k 1. júlu 2026,
 - b) 13,0 TWh k 1. septembru 2026,

- c) 17,517 TWh počas aspoň jedného dňa v období od 1. októbra do 1. decembra 2026,
 - 2. zabezpečiť postupné čerpanie zásob plynu primárne pre účely dodávky pre koncových odberateľov v SR a v prípade priebežného prebytku plynu nad spotrebu slovenských odberateľov zabezpečiť odpredaj na veľkoobchodných trhoch s energiou v Európskej únii alebo ponechať plyn v PZZP na ďalšiu skladovaciu sezónu,
 - 3. písomne informovať MH SR o stave plnenia PZZP k jednotlivým termínom podľa písm. a) až c) vyššie.
- II. podpredsedníčke vlády a ministerke hospodárstva a ministrovi financií prijať opatrenia na minimalizáciu požiadaviek na vyplácanie náhrady za plnenie povinnosti vo všeobecnom hospodárskom záujme dodávateľom plynu so 100 % majetkovou účasťou štátu.